

آیا خلاً هاشمی و درایت او در انتخابات ریاست جمهوری احساس می شود یا نه؟

جای خالی مرد سیاست

عکس: ایرنا

اصولگرایی، جناحی است که در طول تاریخ فعالیت سیاسی اش نتوانسته یکپارچگی را تجربه کند و لوج آن در انتخابات دوره یازدهم ریاست جمهوری به چشم آمد و نتیجه انتخابات مجلس دهم بود که ضربه نهایی را به این جناح وارد کرد تا به یکپارچگی بیندیشد، البته مرور تاریخ نیز بر این مسأله صحنه می گذارد، برگی که به انتخابات مجلس ششم می رسد برگی که صف بندی جناح چپ و راست را با تمام قوا روایت می کند، روایتی که در انتها به کناره گیری و انصراف هاشمی می رسد. البته پیروز انتخابات ۹۲ ریاست جمهوری نیز حامی ای چون هاشمی را در کنار خود می بیند، رویکردی همچون دیلی بر جناحی بودن آیت الله نمی شود، تصویر گر این

مسأله است که هاشمی همیشه وزنه تعادل به شمار می آمده و زنه ای که ریش سفیدی را پیشه می کرده و به حل مشکلات و اختلافات می پرداخته است و حالا که اصولگرایان برای رسیدن به نامزد مطلوب شان در انتخابات ۹۶ فضای سیاسی را رصد می کند و گاهی از جمناسی گوید و زمانی سرلیست همان جمناسی مستقل مجلس ششم می رسد برگی که صف بندی جناح چپ و راست را با تمام قوا روایت می کند، روایتی که در انتها به کناره گیری و انصراف هاشمی می رسد. البته پیروز انتخابات ۹۲ ریاست جمهوری نیز حامی ای چون هاشمی را در کنار خود می بیند، رویکردی همچون آیت الله احساس می شود که همیشه در لحظات تاریخی

لیلامهداد | این روزها برخی معتقدند، جای خالی هاشمی، فسنجانی کاملاً احساس می شود. هرچه به زمان انتخابات و رقابت های انتخاباتی نزدیکتر می شویم، بین نیروهای سیاسی آشننگی بیشتری رخ می دهد. هاشمی، فسنجانی تا بود، وزنه متعادل کننده جناح ها و گروه های سیاسی بود. او روش سیاست ریزی را می دانست و نه تنها در جدال سیاسی برای جناح خود بلکه برای رقیب خود نیز احترام قابل بود. اکنون مدتی است که فضا بوی انتخابات می دهد؛ انتخابات شورای شهر و ریاست جمهوری و به فراخور آن جناح های سیاسی تاکتیک های متفاوتی را برای کسب صندلی های بیشتر شورای شهر و بهارستان در پیش گرفته اند. اصلاح طلبان دغدغه شان تهیه فهرستی واحد است و اصولگرایان افق دیدشان را به انتخابات ریاست جمهوری معطوف کرده اند. در حقیقت جریان اصلاحات می خواهد فهرستی از چهره های نزدیک به اصلاحات را روانه خیابان بپهست کند و در حقیقت به نوعی به دنبال تکرار نتیجه انتخابات دهمین دوره مجلس است. تکراری که دغدغه تأیید صلاحیت برخی نامزدها را در دل خود دارد و این در حالی است که تعداد اعضای شورای شهر از ۲۱ نفر کاهش یافته و رأی دانه به تمام لیست اصلاح طلبان از اهمیت بالایی برخوردار است، چون شورواها با وجود کارکرد غیرسیاسی شان حداقل در برخی حوزه های انتخابیه از جمله تهران نقش قابل تأملی را در عرصه سیاست بازی کرده است. اگر این گزارش را کنار مواضع شماری از اصلاح طلبان بگذاریم که تأکید دارند، بازماندگان از انتخابات مجلس، خود را برای ورود به انتخابات شورواها آماده کرده اند، آن گاه بعید نیست که سیاسی ترین رقابت انتخاباتی شورواها در تهران شکل بگیرد؛ چرا که آنسوی میدان در اردوگاه اصولگرایان نیز قریب ۵۰ چهره سرشناس هستند که در انتخابات مجلس شورای اسلامی اخیر نامزد شدند اما توفیق نیافتند و این سوی میدان اصلاح طلبانی هستند که صلاحیت شان در جریان انتخابات پاداش داده تأیید نشده، البته این بدان معنا نیست که اصلاح طلبان چشم بر انتخابات ریاست جمهوری بسته اند، چون این جناح روزه خود را بر حمایت از رئیس جمهوری بر سر کار گذاشته است و این نشان از رضایت عملکرد دولت یازدهم دارد.

پیشینه

مردان تأثیر گذاری که نبودشان احساس می شود

شهباز کتر محمدحسین بهشتی و شهید کتر مرتضی مطهری دونفر از مدیران ارشد نظام جمهوری اسلامی بودند که بعد از شهادت شان خلاً آنها تا سال ها احساس می شد. بهشتی تا بود مورد انتقاد چپ های لایبک و منافقین خلق بود. تندروهایی که نهایتاً دست به اسلحه بردند، از ابتدا حضور او را موثر دیده بودند. بهشتی مردی چند وجهی بود. از یک سو به چند زبان دنیا مسلط بود و از دیگر سو مدیری اجرایی و منصف بود. او معتقد بود که باید با مخالفان و منتقدان خود به زبان نرم سخن گفت و پای میز مذاکره و مناظره با آنها نشست. باید آنها را در ابتدا از معاند به مخالف و از مخالف به منتقد و نهایتاً از منتقد به همراه تبدیل کرد. این عمل و اتفاق نیز بسا گفت و گو حاصل می شد، نه با حذف فیزیکی و بگیر و ببند. او البته وجه دیگر و مهمی نیز داشت. توجه به احزاب. شاید بهشتی مهم ترین روحانی دهه اول انقلاب بود که به اهمیت حزب و قدرت اجتماعی و سازماندهی افکار عمومی از طریق حزب اعتقاد داشت. او معتقد بود که حزب می تواند قدرت را پاسخگو کند، به همین دلیل چراغ حزب جمهوری اسلامی را روشن کرد. در واقع توجه خاص به ضرورت وجود تشکیلات اسلامی یکی از ویژگی های برجسته شهید بهشتی بود. بهشتی بر این عقیده بود که برای اندام انقلاب، نیاز به مدیریت، برنامه ریزی در ابعاد مختلف، نیروهای کارآمد و همفکر بر مبنای ایدئولوژی اسلامی است و برای همین در این راستا تلاش های چشمگیری داشت تا تشکل اسلامی ایجاد شود. بهشتی برای جامعه عمل پوشاندن به این اعتقاد به کمک روحانیون مبارز از جمله مقام معظم رهبری، هاشمی فسنجانی، محمدجواد باهنر و موسوی دبیلی به تشکیل حزب جمهوری اسلامی اقدام کرد تا این که در اوایل سال ۵۷ پایه حزب محکم شد و با تأکید امام خمینی (ره) ۷ یا ۸ روز بعد از پیروزی انقلاب اسلامی حزب اعلام شد و از

آن جایی که بنیانگذاران آن به جمهوری اسلامی و حکومت اسلامی می اندیشیدند نام آن را گذاشتند حزب جمهوری اسلامی. حزبی که دبیر کلی آن به شهید بهشتی محول شد، البته حادثه هفتم تیر سال ۶۰ و انفجار مقر این حزب ضربه های سنگین به آن وارد کرد، چون در این حادثه دبیر کل و جمعی از اعضای فعال حزب به شهادت رسیدند. با شهادت بهشتی، حزب جمهوری اسلامی روبه افول رفت؛ اگر چه توانست تا سال ۶۶ نقش مهمی در روند انقلاب اسلامی ایفا کند، اما بعد از این برهه، وجود امام خمینی (ره) حزب فعالیت خود را متوقف کند. از دیگر سو مرتضی مطهری از شاگردان برجسته امام خمینی (ره)، یک تئوریسین واقعی بود که خطبه های اش تشریح داشت و در حوزه های فلسفه، سیاست و روابط اجتماعی متون قدرتمندی می نوشت. روابط او از اوایل دهه ۴۰ فعالیت سیاسی خود را آغاز کرد و در نشریات مختلف مقالاتی را منتشر می رساند. وی با سخنرانی در جمع های مختلف در کنار دیگر چهره های تئوریک جریان اسلامی نقش ویژه ای در بسجج نیروهای مردمی برای خلق انقلاب اسلامی ایفا کرد. البته او بر خلاف دیگر تئوریسین های انقلاب هیچ گاه در عرصه قلمرو اندیشه متوقف نبود و همواره دستش در فعالیت های سیاسی و سازمانی داشت. مطهری که سابقه سیاست مندی جمعیت های مختلف را داشت، همفکر بر مبنای ایدئولوژی اسلامی است و برای همین در این راستا تلاش های چشمگیری داشت تا تشکل اسلامی ایجاد شود. بهشتی برای جامعه عمل پوشاندن به این اعتقاد به کمک روحانیون مبارز از جمله مقام معظم رهبری، هاشمی فسنجانی، محمدجواد باهنر و موسوی دبیلی به تشکیل حزب جمهوری اسلامی اقدام کرد تا این که در اوایل سال ۵۷ پایه حزب محکم شد و با تأکید امام خمینی (ره) ۷ یا ۸ روز بعد از پیروزی انقلاب اسلامی حزب اعلام شد و از

تجربه دیگران

اندیشه های ماندگار

مرتضی لوتی کینک، جنبش بزرگ ضد استعماری آفریقای جنوبی به رهبری نلسون ماندلا و... به نحو مستقیم از اندیشه و روش عدم خشونت مهاتما گاندی استفاده کرده اند.
۲- نخستین رئیس جمهوری آفریقای جنوبی در ۱۸ جولای ۱۹۱۸ دیده به جهان گشود. ماندلا پیش از ریاست جمهوری از فعالان برجسته مخالف آزادی بود. هر گنگر همگرمی آفریقا بود. ماندلا ۲۷ سال از زندگی خود را بیشتر در یک سلول در جزیره روبین سپری کرد و عنوان مشهورترین چهره مبارزه علیه آپارتاید در آفریقای جنوبی را به دست آورد. او پس از آزادی از زندان در سال ۱۹۹۰ سیاست صلح طلبی را در پیش گرفت و مین و مسین مسأله منجر به تسهیل انتقال آفریقای جنوبی به سمت دموکراسی ای شد که نماینده تمامی قشرهای مردم باشد. ماندلا ۱۹ دسامبر ۲۰۱۳ در شهر ژوهانسبورگ که آفریقای جنوبی در گذشت. در گذشت. جا کوپ زوما گفت: نلسون ماندلا دوست داشتی ما که پدر موسس کشور دموکراتیکمان بود، در گذشت. بان کی مون، دبیر کل سازمان ملل ماندلا را اغول عدالت خواند و گفت: هیچ کس به اندازه او در عصر ما برای پیشبرد ارزش ها و آمل های سازمان ملل کار نکرد. او زندگی اش را صرف خدمت به مردمش و شریعت کرد و این کار را با فداکاری زیاد انجام داد. موضع گیری اصولی او و تئوری اخلاقی که زیربنای این موضع گیری بود، نقشی اساسی در برچیدن آپارتاید داشت. او بنام این اعلام کرد: دستاوردها و پیش از چیزی بود که می شود؛ هر انسانی انتظار داشت. ما یکی از نافذترین، شجاع ترین و خوب ترین انسان هایی که می توان همزمان با آنها در زمین زیست را از دست داده ایم. او دیگر متعلق به ما نیست، بلکه متعلق به قرن هاست. دیوید کامرون، نخست وزیر انگلیس نیز در واکنش به درگذشت ماندلا گفت: امروز چراغی درخشان در جهان از تابیدن باز ایستاد. کوفی عنان، دبیر کل پیشین سازمان ملل متحد نیز طی بیانیهای گفت که دنیا رهبر بزرگی را از دست داده است.

بیشتر بدانیم

بازدید کردن به انتخابات ریاست جمهوری سوالات بسیاری مطرح می شود که هر کسی به فراخور خود به دنبال پاسخی برای آن است یا پاسخی برای آن دارد. یکی از سوالاتی که برای ما مطرح شده این است که آیا جای خالی هاشمی و درایت های ایشان در انتخابات اخیر ریاست جمهوری احساس می شود یا نه؟ سوالی که برخی صاحب نظران صحبت هایی در زمینه آن داشتند که در همین صفحه می خوانید. البته لینک های زیر هم می توانند در رسیدن سریع تر به پاسخ این سوال شما را یاری کنند.

http://www.isna.ir/news/95102012539

ایستا

http://www.isna.ir/news/95111610673/

مهر

http://www.mehrnews.com/news/3925756/

فردا

http://www.fardanews.com/fa/news/613291/

انتخاب

http://www.entekhab.ir/fa/news/316069/

دیدبان

http://didban.ir/fa/news/3708/4

افکارنیوز

http://www.afkarnews.ir

مخالف

جای هاشمی خالی نمی ماند

عباس عیدی - فعال سیاسی |
گمان من این است که خلاتی وجود ندارد که اگر ایستاد بودند می توانستند بر

کنند. در واقع چیزی که دیده نمی شود نیاز به دلیل ندارد. در جواب این عقیده که ایشان در انتخابات تأثیر گذاری بالایی داشتند و همیشه باید بگویم هر کسی در انتخابات تأثیر گذار است؛ تأثیر گذاری ربطی به این مسأله ندارد. تأثیر گذاری و خلاصه بحث جداگانه هستند. حال آمدنی فردی وجود دارد و تأثیر گذاری هایی نیز دارد و بعد می رود کنار و فرد دیگری چنین ایفای نقشی را به عهده می گیرد و تأثیر گذاری خود را دارد. اما زمانی که فرد نیست، افراد دیگری آن تأثیر گذاری را به شکل دیگری می گذارند، بنابراین خلاتی وجود نخواهد داشت. هر کسی نقش خود را به شکل های دیگر بازی می کند. در واقع مشکل خاصی وجود ندارد. یک پزشکی هر چند پزشک خوبی هم باشد، زمانی که فوت می کند، پزشکان دیگر جایگزینش می شوند و کار او ادامه می دهند. مگر این که یک پزشک منحصر به فردی باشد و در زمینه بیماری تجزیه داشته باشد و بعد از فوتش کسی نتواند آن بیماری را درمان کند، البته چنین چیزی را من نمی بینم. ما مردان سیاسی داریم که کارشان این است، نه این که بخواهند نقش کسی دیگری را ایفا کنند. در حقیقت هاشمی نیز در کنار بقیه که نقش خود را ایفا می کردند، نقش خود را بازی می کرده است. نقشی که منحصر به فرد نیست. یک صحنه تئاتر را متصور شوید، فردی نقش هملت ایفا کرد و دیگری منحصر به فرد نیست. یک صحنه تئاتر را بازی می کند، بعد فرد دیگری این نقش را بازی کند، شاید فکر کمی بهتر نقش آفرینی کند و فرد دیگری کمی بدتر که این هم یک بحث سلیقه ای است. بانمود یکی از افراد که آن نقش را تئاتر حذف نمی شود.

موافق

خلأ هاشمی احساس می شود

مرحله نخست پیروزی روحانی را به پشتوانه رأی ملت رقم بزنند. طبیعی است که چنین شخصیتی فقدانش کاملاً محسوس است، ولی راه ایشان و در حقیقت همان پیامی که برای دوستداران کشور همیشه داشتند باید چراغ راه باشد و نگذاریم که خلاً ایشان و نبودشان باعث مشکلی در ادامه راه باشد. در این میان نکته ای که باید به آن دقت کرد این است که هاشمی هیچ گاه خود را محدود به یک جریان سیاسی خاص نمی کرد. اگر چه متأسفانه کسانی که بنا بر دلایل مختلف حضور پررنگ هاشمی را به ضرر خود می دیدند، بی مهربانی را نسبت به ایشان روا می داشتند، ولی این به این معنا نیست که هاشمی محدود به یک جریان سیاسی خاص، کل نظام و مصلحت کشور را نینداند این گونه نبود، چون دید و توجه ایشان به منافع ملی و رشد نظام بود. ایشان به حل مشکلات توجه داشتند و یکی از ویژگی های ایشان هم این بود که از ابتدای انقلاب تا زمان حیات شان هر کجا حضور داشتند به پشتوانه رأی شهروندان

سید امیر حسین - عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی | طبیعی است که افراد بزرگ تأثیر گذاری خودشان را در جامعه به شیوه های مختلف نشان داده اند. هاشمی نیز با توجه به سابقه دیرینه ای که هم در تلاش برای استقرار نظام جمهوری اسلامی و تثبیت آن و ادامه راه داشتند، همیشه تأثیر گذار بودند، البته یکی از ویژگی های بارز ایشان این بود که می توانستند با آن درایت و تدبیری که داشتند تهدیدها را تبدیل به فرصت کنند. مصداق بارز آن انتخابات ریاست جمهوری ۹۲ بود. وقتی در کمال بهت و ناباوری کسی که بیشترین تأثیر گذاری را در این نظام داشته مورد بی مهربانی و درصالحیت شد، با استفاده از فرصت و تلاش برای انتخابات روحانی در کنار شخصیت های تأثیر گذار دیگر توانستند در همان

نظر کارشناسی

مسیر هاشمی مشخص است

صادق زیباکلام - استاد علوم سیاسی | نبودن هاشمی از نظر عاطفی احساس می شود اما واقعیت امر بر این است که پیام، نقش، جهت گیری های وی در

انتخابات پیش رو کاملاً مشخص است و کسانی که وی را قبول دارند، کسانی که می خوانند مسیری آیت الله را اگر می بینند و در آن مسیر حرکت می کردند، کسانی که می خواهند به نامزدی که اگر وی می بودند، از آن حمایت می کردند و می خواستند به او رای بدهیم اگر می خوانند در این مسیر حرکت کنند به تعبیر من باید به آقای روحانی رأی داده شود. اگر چه هاشمی، فسنجانی اشکالاتی به دولت روحانی و عملکردش داشتند اما نسبت به کلیت دولت ایشان نظر بسیار بسیار مثبت بود و در قبال سیاست های اعتدال و میانه روی که به خصوص در سیاست خارجه دولت روحانی از خود نشان داده است نظرشان مثبت بود. تغییرات و تحولاتی در داخل کشور به وجود آمده اگر دانشگاهها را با دانشگاه های دوران دولت نهم و دهم مقایسه کنیم به خصوص دورانی که اصولگرایان در ۲۲ خرداد ۸۸ به وجود آورده بودند؛ اغلب تشکل های دانشجویی فعالیت نمی کردند و مسائل زیادی که همگی بر آنها واقع می شد، آهسته آهسته فضا می شد که دولت یازدهم شاهدیم متفاوت است. فضا ایده آل نیست اما تفاوت های فاحشی با دولت قبل خود دارد.

در حال حاضر کشور از یک بحران هستم ای خارج شده و به یک توافق تاریخی دست یافته ایم. در واقع از خیلی جهات مسیری که دولت یازدهم در حال حرکت در آن است مسیر درستی است، البته رکود همچنان وجود دارد، تورم دیده می شود اما واقعیت امر این است که باید دید چه مقدار از تورم و رکود متوجه سیاست های دولت یازدهم است و چند درصدی به اقتصاد کلان جامعه برمی گردد، بنابراین به اعتقاد من اگر هاشمی در انتخابات ریاست جمهوری دوره دوازدهم حضور داشت قطعاً با تمام وجود از دولت یازدهم حمایت می کرد. به اعتقاد من با همه این تفسیر خرابی وجود ندارد و کسانی که می خواهند به روحانی رأی بدهند و بسیاری از کسانی که در سال ۹۲ به وی رأی دادند بر